

Cyklus „Za příběhy svatých“

MATOUŠ

© Katechetické středisko AP

(AI: Google Gemini, Canva)

2026

Nechat všechno a jít za Ježíšem

- **Cílová skupina:** Mladší školní věk (1.–5. třída)
- **Cíl:** Účastníci porozumí příběhu povolání celníka Matouše na základě evangelijního textu (Mt 9,9–13). Uvědomí si, že Ježíš přijímá každého člověka bez ohledu na jeho minulost či chyby, a objeví význam pohotové odpovědi na Ježíšovo pozvání v běžném životě.
- **Pomůcky pro katechezi:** Obálka nebo plátěný sáček s 5 velkými papírovými mincemi; provázek / pásky na zemi (vyznačení „celnice“); miska / krabice označená jako „celnice“, ubrus a miska s občerstvením; papírové talířky a psací potřeby; Bible pro každou dvojici dětí (otevřená na Mt 9,9–13), nebo lístek s tímto textem; svíčka a zápalky na modlitbu

Úvodní motivační aktivita: „Celník chce moje peníze!“ (5–10 minut)

Průběh:

Vyznačíme na zemi provázkem nebo páskou čáru („hranici“) – představuje vstup do města. **Postavíme** na ni krabici s označením „Celnice“ a **vysvětlíme** dětem, že jsme celníci v městské bráně. Do města musí vstupovat jen kolem vás a po jednom!

Každému pak **dáme jeden sáček** s „mincemi“ s pokynem, že si ho celou dobu katecheze musí dobře hlídat, protože to, co je v něm, bude pořád potřebovat.

Když děti přicházejí, od každého **žádáme „mýtné“** – jednu až tři papírové mince, nebo jim dáváme různě obtížné úkoly. Některé mince dáváme do krabice, některé si strkáme do kapsy – děti si musí všimnout, že neplatí jednotná pravidla.

Když jsou všechny děti „ve městě“, položíme **otázky k reflexi** a necháme je odpovídat:

- *Jaké to bylo, když od vás celník chtěl zaplatit víc než od jiných? Bylo to úplně spravedlivé?*
- *Všimli jste si, že si některé mince nechával pro sebe? Co si o tom myslíte?*
- *Měli jste toho výběřčího rádi, nebo vám spíše vadil?*

Aktivitu na závěr **shrňme**: *O jednom takovém člověku si dnes budeme povídat. Peněz měl plné truhly, ale lidé ho rádi neměli a vyhýbali se mu. Celník Matouš zkrátka neměl skoro žádné přátele. Ale jednoho dne přišel k jeho celníci jeden zvláštní muž...*

Hlavní část: „Pojď za mnou!“ (20 minut)

Posadíme se s dětmi do kruhu. Doprostřed **položíme krabici** z úvodní aktivity, do které přidáme i „mince“, které jsme si dali do kapsy. V zakrytém koši nebo krabici máme připravené pomůcky, které postupně využijeme.

A. Kdo byl celník Matouš?

Začneme **vyprávět**: *V Galileji, ve městě Kafarnaum, seděl u celnice muž jménem Matouš, kterému zvaný také říkali Lévi. Jeho prací bylo vybírat od lidí peníze – daně a clo pro římské vládce. Lidé ale takové celníky nenáviděli. Považovali je za zrádce vlastního národa, protože spolupracovali s cizinci, a často navíc vybírali více, než museli, aby sami zbohatli. Společnost je měla za velké hříšníky, se kterými se poctivý člověk vůbec nebavil a nejedl s nimi ani u jednoho stolu.*

Historické okénko (k případnému doplnění vyprávění)

Biblická fakta: Příběh popisuje Matoušovo bezprostřední rozhodnutí opustit celnici a uspořádat pro Ježíše a jeho učedníky hostinu ve svém domě (Mt 9,9–13; Mk 2,13–17; Lk 5,27–32). V Bibli se jinak objevuje jen v seznamech povolání apoštolů, a stejně tak i ve Skutcích apoštolů při očekávání seslání Ducha svatého.

Autorství evangelia: Prvnímu evangeliu v Novém zákoně se tradičně říká Evangelium podle Matouše. Dětem vysvětlíme, že sám apoštol Matouš tento text přímo vlastní rukou nenapsal – spis vznikl později v komunitě křesťanů, kteří uchovávali Matoušovy vzpomínky a svědectví o Ježíšovi, a proto nese jeho jméno.

Vsuvka „Zvednout se a jít“:

Požádáme děti, aby si vzaly své sáčky s „mincemi“, rozešly se po místnosti, posadily se na podlahu a zavřely oči. **Uvedeme:** *Matouš považoval svou celnici za místo, které by rozhodně nechtěl opustit. Měl tu peníze, ale přece jen občas cítil, že mu chybí přátelé a pokoj v srdci...*

Poté **zahájíme aktivitu** následovně: *Zůstaňte teď na svých místech se zavřenýma očima a úplně tiše. Ve správnou chvíli pochopíte, co máte udělat.*

- **Přijdeme** potichu k jednomu z dětí, lehce se ho **dotkneme** a **pošeptáme** mu: „Matouši / [jméno dítěte], všechno nech a pojď za mnou!“
- **Úkolem dětí** je okamžitě bez zaváhání vstát, chytit se nás za ruku a jít s námi dál. Pokud dítě ponechá svůj sáček s „mincemi“ na místě, pokračujeme k dalšímu dítěti. Pokud ne, ukážeme na sáček a zopakujeme „všechno nech“, případně dítěti naznačíme, aby ho na místě nechalo.

- Ve chvíli, kdy vedeme všechny děti, **vrátíme se na původní místo** a sedneme si opět do kruhu.
- Po dokončení **komentujeme**: *Matouš Ježíšovi neřekl „počkej“, „zítra“ ani „musím si to přepočítat“. Hned vstal, nechal všechny svoje peníze na místě a šel za Ježíšem.*

Aktivitu **ukončíme**: *My jsme si teď zkusili, jak to asi vypadalo, když Ježíš přišel za Matoušem. Svoje peníze si nevzal – o ty už nestál. Ani vy jste už své mince teď neměli v ruce. Běžte každý pro svůj sáček a dejte ho do krabice zpátky.*

B. Veliká radost a hostina pro Ježíše

Krabici **posuneme na stranu** a **pokračujeme** ve vyprávění: *Představte si, co se v Matoušovi muselo odehrát! Až do téhle chvíle jím všichni pohrdali. A najednou přišel Ježíš, nevyčítal mu jeho chyby, ale nabídl mu své přátelství. Matouš měl z Ježíšova pozvání tak obrovskou radost, že to nemohl nechat jen tak. Chtěl se o tuto radost podělit s ostatními. Rozhodl se proto uspořádat ve svém domě velikou hostinu na Ježíšovu počest.*

Pozval na ni všechny své přátele – další celníky a lidi, se kterými se ostatní „slušní“ lidé nebavili. Chvíle u jednoho stolu s Ježíšem byla pro všechny znamením: „Jste přijati, Bůh vás má rád.“

Vsuvka „Stůl radosti a společenství“:

Doprostřed kruhu **položíme malý ubrus** symbolizující stůl s hostinou a položíme na něj **misku s vhodným drobným občerstvením** (např. sušené ovoce, křížaly, piškoty nebo hroznové víno).

Vyzveme děti k „přípravě hostiny“ – každé dostane papírový talířek a tužku. Poté na ně všichni **napíše nebo nakreslí jednu věc, ze které mají v životě velkou radost** (např. nový kamarád, odpuštění po hádce, rodina, přijetí). Hotové talířky položí na ubrus kolem misky.

Poté se dětí **zeptáme**: *Jak se cítíte, když vás někdo pozve na oslavu nebo narozeniny? A jak se asi cítil Matouš, když zjistil, že Ježíš chce být jeho přítelem?* Necháme je krátce **odpovídat** a **sdílet** se. Nakonec si nabídnou z mísy malé občerstvení jako symbol společné radosti z Ježíšova přijetí.

C. Otvíráme Písmo – práce s textem (Mt 9, 9–13)

Rozdáme dětem do dvojice evangelium s úryvkem Mt 9,9–13 nebo list s textem:

Když odtamtud šel Ježíš dál, uviděl v celnici sedět člověka, který se jmenoval Matouš. A řekl mu: „Pojď za mnou!“ On vstal a šel za ním. Když byl Ježíš u stolu v (jeho) domě, přišlo mnoho celníků a hříšníků a zaujali místo u stolu s ním a s jeho učedníky. Když to viděli farizeové, řekli jeho učedníkům: „Proč váš Mistr jí s celníky a hříšníky?“ On to zaslechl a řekl: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Jděte a naučte se, co znamená: 'Milosrdenství chci a ne oběť.' Nepřišel jsem totiž povolat spravedlivé, ale hříšníky.“

Děti si ve dvojici text **přečtou**. Jejich úkolem je **najít nejdůležitější větu**, kterou Ježíš odpověděl těm, kdo ho kritizovali. Poté výrok „Nepřišel jsem totiž povolat spravedlivé, ale hříšníky“ **podtrhnou** nebo **ukážou** v textu.

Nakonec jim **nabídneme** jednu z následujících **otázek** k zamyšlení a **diskutujeme**:

- *Proč Ježíš přirovnává sám sebe k lékaři? Kdo je podle Ježíše ten „nemocný“, který potřebuje pomoc – jen ten, koho něco bolí, nebo i ten, kdo dělá chyby?*
- *Farizeům (přísným učitelům) vadilo, že Ježíš sedí u jednoho stolu s hříšníky. Proč si myslíte, že Ježíšovi nevadilo stolovat s lidmi, kteří dělali chyby?*
- *Matouš nechal u celnice všechny své mince a získal něco mnohem cennějšího – Ježíšovo přátelství. Co myslíte, dá se Ježíšovo přátelství koupit za peníze?“*

Souhrn (5 minut)

Co si z dneška budeme pamatovat?

Ježíš nikomu nedává žádné nálepky: Pro lidi byl Matouš jen „zlý celník“, ale Ježíš v něm uviděl člověka s velkým potenciálem pro dobré věci.

Ochota ke změně: Matouš neváhal, vstal, nechal své peníze být a šel za Ježíšem. I my můžeme kdykoliv nechat špatné chování za sebou a začít znovu.

Ježíš přišel pro každého z nás: Ježíš nepovolává jen „dokonalé lidi“, ale právě ty, kteří dělají chyby a potřebují odpustit a pomoci.

Závěrečná modlitba (5 minut)

Zapálíme společně svíčku, položíme vedle ní krabici „Celnice, **postavíme se do kruhu** a vyzveme děti ke **ztišení**. Poté děti vybídíme: *Každý z nás si teď vezme z truhly zpět jednu svou minci. Ta už ale pro nás není symbolem peněz nebo chamtivosti, ale symbolem toho, co chceme darovat Ježíšovi – našeho srdce a ochoty pomáhat druhým.*

Děti si poté vezmou jednu minci a položí ji k zapálené svíčce.

Modlíme se: *Pane Ježíši, děkujeme ti, že ses nebál přijít k celníku Matoušovi a nabídnout mu přátelství. Děkujeme, že přijímáš i nás takové, jací jsme, i když uděláme chybu nebo se nám něco nepovede. Odevzdáváme ti své chyby i své „mince“ – to, na čem nám někdy až moc záleží. Dej nám sílu, radost a odvahu jako Matoušovi hned vstát a jít za tebou, když nás voláš k tomu, abychom konali dobro. Amen.*

Děti pak mohou dodat společně:

*Svatý Matouši, * oroduj za nás. Amen.*

Bonusová aktivita: „Můj krok za Ježíšem“ (10 minut)

Co budete potřebovat: Jednu z papírových „mincí“ z katecheze pro každé dítě (nebo kruhové světle žluté papíry, pokud jsou mince příliš malé na kreslení) + vystřižený papírový tvar stopy (případně s předkresleným nápisem), pastelky, fixy.

Postup:

- Na **minci** děti **napíší** nebo **nakreslí** jednu věc, která jim občas brání jít za Ježíšem (např. lenost, neochota se podělit, vztek, nepozornost).
- Když všichni práci dokončí, společně mince **symbolicky odložíme** do krabice „Celnice“ uprostřed místnosti.
- Na papírovou stopu děti **napíší své jméno** a **slova**: „Jdu za tebou!“ Mohou si ji odnést domů jako připomínku dnešní katecheze a svého rozhodnutí.

Matouš – Kdo vyléčí jeho hosty?

1. **Cílová skupina:** Starší školní věk a mládež (11–16 let)
2. **Cíl:** Účastníci se seznámí s příběhem povolání celníka Léviho/Matouše z pohledu Lukášova evangelia (Lk 5,27–32). Porozumí významu Ježíšova metaforického výroku o lékaři, nahlédnou do problematiky lidských nálepek a předsudků a seznámí se s tradicí autorství evangelia i ikonografickými atributy apoštola Matouše.
3. **Pomůcky k základní katechezi:** Kartička s nadpisem „Recept / Diagnóza“ a psací potřeby pro každého, obraz svatého Matouše s ikonografií (člověk/anděl, měsíc/kniha), Bible pro dvojice (otevřená na Lk 5,27–32) nebo list s tímto textem, svíčka a zápalky na závěrečnou modlitbu.

Úvodní aktivita: „Život s nálepkou“ (10 minut)

Katechezi zahájíme **konverzační aktivitou**.

Průběh:

1. Každému účastníkovi **přípevníme** na záda **nálepku** s různými společenskými „nálepkami“ (např. „Prudič“, „Šprt“, „Zrádce“, „Outsider“, „Vychloubač“, „Nespolehlivý“). Účastníci nesmějí vědět, jakou nálepku na zádech mají.
2. Účastníci kolem sebe projdou a **prohlédnou** si nálepky ostatních. Poté mají za úkol **vést** s někým druhým **krátký rozhovor**, přičemž k němu přistupuje výhradně podle nálepky na jeho zádech.
3. Poté, co všichni absolvují tři rozhovory, každý **zkusí uhodnout**, co měl na zádech napsáno, a lístek si sundá.
4. Můžeme položit **otázky k diskusi**:
 - „*Jaké to bylo, když s vámi druzí jednali na základě předem dané nálepky?*“
 - „*Jak se v dnešní době lidé cítí, když jsou někdy označováni nálepkami, aniž by je druhý vůbec znal?*“
5. **Přejdeme k tématu:** „*V Ježíšově době existovala skupina lidí, která měla tu nejhorší možnou nálepku. Byli to celníci – a jedním z nich byl muž se dvěma jmény: Lévi / Matouš.*“

Hlavní část: „Povolání Léviho a hostina u jednoho stolu“ (20 minut)

A. Kdo byl celník Lévi a proč měl dvě jména?

V úvodu **načrtneme** stručný **portrét**: V evangeliích se setkáváme s postavou celníka pod dvěma jmény: Lukáš a Marek ho nazývají Lévi (syn Alfeův), zatímco v prvním evangeliu se o něm píše jako o Matoušovi (což v překladu z hebrejštiny znamená „Dar Boží“). Je běžné, že lidé v té době měli dvě jména, případně přijali nové jméno jako symbol proměny života po setkání s Ježíšem.

Jako celník získal od Římanů právo vybírat daně a clo v Kafarnaum. Z pohledu tehdejších židovských náboženských autorit (farizeů) byl nábožensky nečistý, národní zrádce a veřejný hříšník.

Historické okénko (k případnému doplnění vyprávění)

Biblická fakta (primární zdroj): Text Lk 5,27–32 zdůrazňuje, že Lévi „všechno opustil, vstal a šel za ním“ a ihned uspořádal ve svém domě velkou hostinu.

Autorství evangelia: Prvnímu evangeliu Nového zákona se tradičně připisuje autorství apoštola Matouše. Historicko-kritická teologie však poukazuje na to, že anonymní text vznikl v pozdější křesťanské komunitě (kolem roku 80–90 n. l.), která čerpala z Matoušova apoštolského svědectví a orální či písemné tradice.

Ikonografie a atributy: V umění je svatý Matouš zobrazován s těmito atributy:

- *Člověk / Anděl:* Jeden ze čtyř evangelijních symbolů (člověk s křídly), protože Matoušovo evangelium začíná rodokmenem a lidským původem Ježíše Krista.
- *Měsíc s penězi / Kniha:* Odkaz na jeho původní povolání celníka.
- *Meč / Sekera:* Odkaz na tradici o jeho mučednické smrti.

B. Otvíráme Bibli – práce s textem (Lk 5,27–32)

Do dvojic **rozdáme Bible**, případně **listy s textem** evangelia:

Potom šel, uviděl jednoho celníka – jmenoval se Lévi – jak sedí v celnici, a řekl mu: „Pojď za mnou!“ On nechal všeho, vstal a šel za ním. Ve svém domě pak mu vystrojl velkou hostinu. Spolu s nimi bylo u stolu celé množství celníků a jiných lidí. Farizeové a jejich učitelé Zákona reptali a řekli jeho učedníkům: „Proč jíte a pijete s celníky a hříšníky?“ Ježíš jim odpověděl: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní! Nepřišel jsem povolat k obrácení spravedlivé, ale hříšníky.“

Společně si text **přečteme**. Poté necháme v dvojicích pracovat **nad následujícími úkoly**:

- Najděte a porovnejte reakci Léviho („zanechal všeho, vstal a šel“) s reakcí farizeů („reptali“). Proč se každý z nich zachoval právě takto? Co si asi mysleli?
- Označte klíčový Ježíšův výrok o lékaři.

Vsuvka / hra: Dilema u stolu

Účastníci dostanou **zadání**: *Představte si, že pořádáte oslavu svých narozenin. Na seznamu hostů máte své nejbližší přátele, ale také někoho ze školy/okolí, kým všichni pohrdají nebo je považován za „potíživu“.*

Diskutujeme nad **následující otázkou**: *Co nás stojí (společensky i vnitřně) posadit k jednomu stolu lidi z úplně jiných „světů“? Sdílíme vzájemně své postřehy.*

C. Diagnóza a lékař lidských srdcí

Pokračujeme **krátkým výkladem**: *Ježíš staví celou logiku farizeů na hlavu. Farizeové si mysleli, že svatost spočívá v odtazitosti od „nečistých“. Ježíš však přichází jako **lékař**. Lékař sám sebe neohrožuje tím, že jde mezi nemocné – on tam jde proto, aby jim přinesl uzdravení.*

Aktivita „Duchovní recept“

Rozdáme účastníkům kartičky stylizované jako lékařský recept a psací potřeby. Jejich úkolem je **napsat** na recept jednu „nemoc srdce“, kterou trpí dnešní lidé nebo my sami (např. chamtivost, lhostejnost, předsudky, povýšenost), a k ní **zkusit vymyslet** jeden Ježíšův „předpis / lék“ (např. odpuštění, přímé setkání bez nálepek, přijetí).

Po dokončení práce **požádáme** účastníky, aby si své kartičky **nechali u sebe** (využijeme je později při závěrečné modlitbě)

D. Otázky k diskusi (Reflexe a aplikace)

Rozdělíme účastníky do menších **skupinek** (po 3–4 lidech), v malé skupině vedeme diskusi v kruhu. Každá **skupina dostane k promyšlení jednu otázku**, poté následuje sdílení, případně si vybereme ke společnému rozhovoru jedno z těchto témat.

Nálepky a „spravedliví vs. hříšníci“: Farizeové se považovali za dokonalé, zatímco v ostatních viděli jen hříšníky.

V čem spočívá nebezpečí, když si o sobě myslíme, že jsme „ti dobří a spravedliví“, zatímco druzí jsou ti „špatní“? Jakým způsobem se dnes v našem prostředí (škola, sociální sítě) projevuje odsuzování lidí, kteří nezapadají do většinových představ?

Výrok „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní“: Ježíš nepohrdá nikým, kdo přizná svou slabost nebo chybu.

Proč je pro nás tak těžké přiznat si vlastní „nemoc“ (chybu, slabost) a vyhledat pomoc u Boha nebo u lidí? Jak může církev nebo naše společenství vypadat více jako „nemocnice pro chybující“ než jako „klub pro dokonalé“?

Odevzdání sebe sama a změna životního směru: Lévi opustil celnici (svůj dosavadní životní styl a bezpečí) a hned následoval Ježíše.

Co pro dnešní mladé lidi dnes znamená „vstát a zanechat všeho“, když je Bůh volá k něčemu správnému? Jak poznáme, že nás určité věci nebo vztahy neposouvají vpřed, ale připoutávají nás k naší „celnici“?

Souhrn – co si odnášíme? (5 minut)

Pohled bez nálepek: Ježíš nevidí v Lévim zkorumpovaného celníka, ale člověka s otevřeným srdcem.

Přijetí vlastní potřeby uzdravení: Přijít k Ježíši neznamena být dokonalý, ale přiznat si, že potřebujeme jeho milosrdenství.

Pohotovost v odpovědi: Lévi neváhal ani vteřinu – vstal, opustil jistoty u celnice a pozval Ježíše do svého života i domu.

Závěrečná modlitba (5 minut)

Rozsvítíme **svíčku** a postavíme ji doprostřed. Poblíž umístíme **otevřené Písmo**. **Požádáme** účastníky, aby v tichosti kolem svíčky **rozložili** své „duchovní recepty“ z předchozí aktivity.

Pokračujeme: *Ježíš prochází kolem našich celnic dnes. Ztišme se a odevzdejme mu své nemoci i své touhy po proměně.*

Po chvíli **se modlíme:** *Pane Ježíši, ty jsi lékař našich těl i našich srdcí. Děkujeme ti, že ses nebál sednout si k jednomu stolu s celníky a hříšníky. Odpusť nám, když druhé odsuzujeme podle nálepek a předsudků. Uzdrav naše srdce z povýšenosti, závidi a lhostejnosti. Dej nám sílu opustit naše pohodlné „celnice“ a radostně tě následovat. Amen.*

Účastníci pak mohou na závěr dodat společně:

*Svatý Matouši, * oroduj za nás. Amen.*

Bonusová aktivita: „Můj osobní atribut“

Pomůcky: Obraz sv. Matouše s atributy (k promítnutí, případně k rozdání pro každého účastníka), papíry a psací potřeby na poznámky.

Postup:

Promítneme nebo **rozdáme** obrázky svatého Matouše s jeho tradičními atributy (člověk/anděl, měšec a kniha, meč / sekera). Krátce **připomeneme**, co je atribut a k čemu slouží, a co znamenají konkrétní atributy tohoto světce.

Úkol: Účastníci se zamyslí a nakreslí nebo **napíší**, jaký atribut by vystihoval jejich vlastní cestu s Bohem (např. *mobil, boty na cestu, sluchátka, zrcadlo*). Svůj symbol krátce **objasní** v závěrečném **sdílení**.

Aktivita se může stát i **zadáním** pro samostatnou **domácí tvorbu**, kterou využijeme u jiného vhodného tématu.

Velká oslava u Matouše

(pracovní list pro předškolní děti)

Podívejte se na obrázek – je na něm Matouš, který byl dříve celníkem a počítal peníze. Když k němu ale přišel Ježíš a řekl mu: „Pojď za mnou!“, Matouš měl tak obrovskou radost, že uspořádal ve svém domě velkou oslavu a hostinu.

Matouš na obrázku má rozpažené ruce a s velkým úsměvem vítá Ježíše i jeho kamarády. Na stole už je připravené dobré jídlo a pití. Matouš pochopil, že Ježíšovo přátelství je daleko vzácnější než všechny peníze na světě.

Úkoly:

- **Vybarvi celý obrázek.** Matoušovo oblečení vymaluj barvou, kterou máš nejraději, protože měl obrovskou radost, že k němu Ježíš přišel.
- **Nakresli** na prostřený stůl červená jablíčka nebo jiné dobré jídlo, které Matouš připravil pro Ježíše a jeho přátele.
- **Spočítej** všechny postavy na obrázku. Kolik hostů sedí za stolem? Každému z nich **vybarvi** jeho pohár na pití.